

ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
TENDERS REVIEW AUTHORITY

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 81-83, 2ο όροφο, Τ.Θ. 24820, 1304 Λευκωσία
Τηλ: 22445100, Φαξ: 22445107, Email: tra@aap.gov.cy, Web: www.tra.gov.cy

Ιεραρχική Προσφυγή Αρ. 8/2009

Μεταξύ:

ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ «ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ Ε.Π.Ε.-
CYMAR MARKET RESEARCH»

Αιτήτρια

v.

ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

Αναθέτουσας Αρχής

**Αναθεωρητική Αρχή
Προσφορών**

Ζαχαρίας Τουλούρας, Πρόεδρος
Νίκος Πιπτοκοπίτης, Μέλος
Ιωσήφ Ιωσηφίδης, Μέλος
Κυριάκος Συρίμης, Μέλος

Αιτήτρια:

ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ «ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ Ε.Π.Ε.-
CYMAR MARKET RESEARCH»

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Αλέκο Μαρκίδη, Δικηγόρο
2. Φίλιππο Καμένο, Δικηγόρο
3. Γεώργιο Αντάρα, Εκπρόσωπο αιτούσας Κοινοπραξίας

Αναθέτουσα Αρχή:

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Ρένα Παπαέτη-Χ»Κώστα, Ανώτερο Δικηγόρο της Δημοκρατίας
2. Στέφη Χρυσοστόμου, Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας
3. Γεωργία Αντωνίου, Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας

Ημερομηνία έκδοσης Απόφασης: 14 Οκτωβρίου 2009

Α Π Ο Φ Α Σ Η

A. Με την παρούσα Ιεραρχική Προσφυγή η Κοινοπραξία «ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ Ε.Π.Ε.- CYMAR MARKET RESEARCH», στο εξής Αιτήτρια, στρέφεται κατά της απόφασης των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας (Αναθέτουσας Αρχής), στο εξής Α.Α., να ακυρώσουν το Διαγωνισμό αρ. 3/2008 για *«Διενέργεια Μελέτης για τον εντοπισμό ευάλωτων ομάδων και ατόμων που κινδυνεύουν από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό καθώς και την αναγνώριση και αξιολόγηση καινοτόμων δράσεων και προγραμμάτων από τα οποία μπορούν να επωφεληθούν τα εν λόγω άτομα και ομάδες με σκοπό την ένταξη και επανένταξη τους στην αγορά εργασίας»*.

B. ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1. Ο Διαγωνισμός δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 14.3.2008. Τελευταία ημερομηνία υποβολής προσφορών ορίστηκε η 28.3.2008.
2. Η Α.Α. στις 16.5.2008 με επιστολή της κοινοποίησε στην Αιτήτρια την απόφαση της να απορρίψει την προσφορά της και να ακυρώσει τον πιο πάνω διαγωνισμό.
3. Στις 4.6.2008 η Αιτήτρια άσκησε την Ιεραρχική Προσφυγή με Αρ. 35/2008 και στις 18.8.08 η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών (Α.Α.Π.) ακύρωσε την απόφαση της Α.Α., αποφασίζοντας ότι *«η Αναθέτουσα Αρχή παρέλειψε να διεξάγει δέουσα έρευνα (...) και ότι η απόφασή της στερείται δέουσας αιτιολογίας και ελήφθη υπό καθεστώς πλάνης περί τα πράγματα και τους όρους του διαγωνισμού»*.
4. Σύμφωνα με τα έγγραφα ο Διαγωνισμός είχε διάρκεια 5 μηνών και έληγε στις 28.8.2008. Στις 21.8.2008 δόθηκε παράταση ενός μηνός στην ισχύ των προσφορών από τη Διευθύντρια της Α.Α. μέχρι τις 28.9.2008. Η Α.Α. ειδοποίησε σχετικά όλους τους προσφοροδότες.

5. Η Επιτροπή Αξιολόγησης (Ε.Α.) συνεδρίασε στις 25.8.2008 για την επανεξέταση των προσφορών σύμφωνα με την απόφαση της Α.Α.Π και αποφάσισε όπως αποσταλεί επιστολή προς το ΚΥΣΑΤΣ, την οποία και απέστειλε στις 26.8.2008.
6. Στις 28.8.2008, η Α.Α. ζήτησε απόψεις από την αρμόδια Αρχή Δημόσιων Συμβάσεων κατά πόσο θα έπρεπε να επαναξιολογηθούν όλες οι προσφορές ή μόνο η προσφορά της Αιτήτριας ή οι προσφορές όλων όσων επηρεάζονταν από την απόφαση της Α.Α.Π. Την 1.9.2008, η αρμόδια Αρχή Δημόσιων Συμβάσεων απάντησε ότι θα έπρεπε να επαναξιολογηθούν οι προσφορές όλων όσων αποκλείστηκαν λόγω πτυχίων.
7. Στις 2.9.2008 η Ε.Α. συνεδρίασε ξανά και στις 3.9.2008 ζητήθηκαν διευκρινίσεις από δύο προσφοροδότες των οποίων οι προσφορές είχαν αποκλειστεί λόγω πτυχίων. Επιπλέον, στις 9.9.2008 ζητήθηκε νομική συμβουλή από τη Νομική Υπηρεσία για το ποιες προσφορές θα έπρεπε να επανεξεταστούν.
8. Η Α.Α., ενόψει των πιο πάνω εκκρεμοτήτων, στις 10.9.2008 ετοίμασε και απέστειλε πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση της παράτασης της ισχύος των προσφορών για άλλους 3 μήνες, δηλαδή μέχρι την 28.12.2008.
9. Στις διευκρινίσεις που ζητήθηκαν (3.9.2008) μόνο η Αιτήτρια απέστειλε απάντηση με επιστολή της ημερ.10.9.2008. Η Ε.Α. την 12.9.2008 αποφάσισε ότι δεν υπήρχε αντιστοιχία και ισοτιμία τίτλου σπουδών σύμφωνα με το εδάφιο 6.1 στο Παράρτημα ΙΙ και ότι η Α.Α. θα έπρεπε να αναμένει την απάντηση του ΚΥΣΑΤΣ.
10. Στις 23.9.2008, η Ε.Α., αφού μελέτησε τα έγγραφα διαγωνισμού όσον αφορά την παράταση της ισχύος της προσφοράς (Μέρος Α των εγγράφων διαγωνισμού, Οδηγίες προς Οικονομικούς Φορείς, εδάφιο 7.3, παράγραφος 2 και 3) και έλαβε υπόψη της τα σχετικά γεγονότα παρατήρησε ότι δεν υπήρχε ακόμη απάντηση αναφορικά με τη ζητηθείσα έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο για την παράταση της ισχύος της προσφοράς για περαιτέρω 3 μήνες. Έτσι έκρινε ότι δεν είχε δικαίωμα να ειδοποιήσει την Αιτήτρια αν ενδιαφερόταν για παράταση της ισχύος της προσφοράς της.
11. Στις 29.9.2008 η Ε.Α. ενημέρωσε τη Διευθύντρια για τη λήξη της ισχύος των προσφορών.

12. Την 8.10.2008 κοινοποιήθηκε η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 24.9.2008 στην Α.Α. με την οποία ενέκρινε την παράταση ισχύος της προσφοράς με αρ. 03/2008 μέχρι την 28.12.2008. Επιπλέον, κοινοποιήθηκε την ίδια μέρα και η επιστολή/ απάντηση ημερ. 2.10.2008 της Νομικής Υπηρεσίας προς την Α.Α.

13. Στις 10.10.2008 η Ε.Α. συνεδρίασε και μελέτησε τα γεγονότα όσον αφορά τις πιο πάνω επιστολές. Η Ε.Α. προέβηκε σε εισήγηση προς τη Διευθύντρια της Α.Α., να ζητηθεί νομική γνωμάτευση προτού προχωρήσει σε οποιεσδήποτε περαιτέρω εισηγήσεις.

14. Η Α.Α. απέστειλε σχετική επιστολή στην αρμόδια Αρχή Δημόσιων Συμβάσεων, ημερ. 4.11.2008 με την οποία ζητούσε απόψεις σχετικά με το εάν μπορούσε πλέον η Ε.Α. να συνεχίσει την αξιολόγηση των προσφορών ενόψει του ότι η έγκριση παράτασης ισχύος των προσφορών κοινοποιήθηκε στην Α.Α. μετά τη λήξη ισχύος των προσφορών.

15. Στις 7.11.2008 η Αιτήτρια απέστειλε επιστολή στην Α.Α. με την οποία ζητούσε να ενημερωθεί για το χρονοδιάγραμμα έναρξης υλοποίησης του έργου.

16. Στις 18.12.2008, μετά τη συνάντηση με την αρμόδια Αρχή Δημόσιων Συμβάσεων, η Ε.Α. συνήλθε σε συνεδρία και αποφάσισε να ενημερώσει τη Διευθύντρια της Α.Α. ότι δεν μπορεί να ενεργήσει σύννομα και να αποφασίσει για ένα διαγωνισμό προσφορών ο οποίος έχει λήξει και οι όροι του δεν ήταν πλέον δεσμευτικοί για κανένα.

17. Στις 29.12.2008 η Α.Α. ενημέρωσε την Αιτήτρια σχετικά με την πιο πάνω απόφαση η οποία αποτελεί και την προσβαλλόμενη με την παρούσα Ιεραρχική Προσφυγή πράξη.

18. Στις 9.1.2009 η Αιτήτρια εκδήλωσε την πρόθεση της να ασκήσει Ιεραρχική Προσφυγή εναντίον της απόφασης της Α.Α., η οποία καταχωρήθηκε στις 23.1.2009.

Γ. ΠΡΟΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΝΣΤΑΣΗ

1. Κατά την ενώπιον μας διαδικασία η Α.Α. ισχυρίστηκε ότι, η παρούσα Ιεραρχική Προσφυγή δεν μπορεί να εξεταστεί, καθότι η πράξη την οποία επιδιώκει να ακυρώσει η

Αιτήτρια είναι ανύπαρκτη. Επομένως, υποστήριξε, δεν υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο κάτω από το Άρθρο 146 του Συντάγματος και συνεπώς η παρούσα Ιεραρχική Προσφυγή δεν μπορεί να εξετασθεί και θα πρέπει να απορριφθεί.

Η προσβαλλόμενη με την Ιεραρχική Προσφυγή πράξη, η επιστολή δηλαδή της Α.Α. προς την Αιτήτρια ημερ. 29.12.2008, δεν αποτελεί εκτελεστή διοικητική πράξη. Η Α.Α. με την εν λόγω επιστολή ούτε απέρριψε την προσφορά της Αιτήτριας αλλά ούτε ακύρωσε το διαγωνισμό, απλά ενημέρωσε την τελευταία ότι ο εν λόγω διαγωνισμός είχε ήδη λήξει. Προς υποστήριξη της πιο πάνω θέσης, η Α.Α. παρέθεσε σχετική νομολογία όπως την *Υπ. Αρ. 1186/2002, ημερ.23.4.2004 ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ATLAS BETON LTD v. ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Υποθ. Αρ. 11/2002, ημερ.20.6.02 Peratika Trading Co. Ltd. v. Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσω Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών.*

2. Η Αιτήτρια αντέκρουσε την προεξεταστική ένσταση που ήγειρε η Α.Α. και ανέφερε ότι οι πιο πάνω υποθέσεις δεν μπορούν να εφαρμοστούν στην παρούσα υπόθεση, καθότι δεν υπάρχει απολύτως κανένα πραγματικό και/ή νομικό σημείο ταύτισης τους με την τελευταία. Συγκεκριμένα η Αιτήτρια υποστήριξε ότι:

(α) Στη *Χρ. Χριστάκης ATLAS BETON Ltd*, οι προσφορές των αιτητριών ήταν εξ υπαρχής άκυρες, ενώ στην παρούσα υπόθεση η Αιτήτρια είχε τη μόνη έγκυρη προσφορά. Επιπλέον, στην εν λόγω υπόθεση η Α.Α. εκ παραδρομής δεν ζήτησε παράταση των προσφορών από τους προσφοροδότες, ενώ στην παρούσα η Α.Α. ζήτησε και έλαβε παράταση από το Υπουργικό Συμβούλιο εντός του χρόνου ισχύος των προσφορών (10.9.2008), η δε απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου εκδόθηκε όταν οι προσφορές ίσχυαν (24.9.2008).

(β) Στην *Peratika Trading Co. Ltd* όταν η Α.Α. έλαβε την απόφαση, οι προσφορές είχαν ήδη λήξει επειδή δεν ζητήθηκε από την Α.Α. ανανέωσή τους. Στην παρούσα, η Α.Α. ζήτησε παράταση από το Υπουργικό Συμβούλιο, εντός του χρόνου ισχύος των προσφορών η δε απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου εκδόθηκε σε χρόνο που οι προσφορές ίσχυαν. Επιπλέον, κρίθηκε ότι η διοίκηση

θα μπορούσε να παρατείνει τον χρόνο ισχύος των προσφορών νοουμένου ότι θα το ζητούσε η αρμόδια υπηρεσία.

Η Αιτήτρια, επίσης, υποστήριξε ότι το λεκτικό της επιστολής της Α.Α. προς αυτήν ημερ. 29.12.2008 είναι το ίδιο με το λεκτικό της απόφασης στην *Peratika Trading Co. Ltd* (με αυτούσιο απόσπασμα από την *Χρ. Χριστάκης ATLAS BETON Λτδ*). Ναι μεν η Α.Α. παρέλειψε στην επιστολή της ημερ. 29.12.2008 να αναφέρει ότι «*ακυρώνεται ο διαγωνισμός*» όμως άφησε σκόπιμα να παρέλθει ο χρόνος παρατάσεων του διαγωνισμού, αναζητώντας νέο τρόπο ακύρωσής του. Απόδειξη της κωλυσιεργίας της είναι το ότι ενώ πήρε νομική συμβουλή στις 18.12.2008 και έλαβε απόφαση αυθημερόν, την κοινοποίησε στην Αιτήτρια μετά από 11 ημέρες, δηλ. στις 29.12.2008, ακριβώς την επομένη μέρα που έληγε η τρίμηνη παράταση του Υπουργικού Συμβουλίου (στις 28.12.2008). Αυτό υποδηλοί πρόθεση της Α.Α. να αφήσει το χρόνο ισχύος του διαγωνισμού αδρανή για να είναι δικαιολογημένη ότι «*δεν μπορεί σύννομα να αποφασίσει για ληγμένο διαγωνισμό*».

Με βάση αυτά η Αιτήτρια επέμεινε στη θέση ότι η Α.Α. δικαιούται να ακυρώσει ένα διαγωνισμό μόνο για λόγους που αναφέρει ο Κανονισμός 34(5) της Κ.Δ.Π. 201/2007. Η διοίκηση, όπως ισχυρίσθηκε, όπου δεν μπορεί ή δεν θέλει την ανάθεση του διαγωνισμού, δεν μπορεί να αφήνει αδρανή το χρόνο ισχύος.

Δ. Αφού ακούσαμε τα δύο μέρη και μελετήσαμε επισταμένα το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης αναφορικά με την προεξεταστική ένσταση καταλήγουμε στα ακόλουθα:

Η επιστολή η οποία αποστάληκε στην Αιτήτρια ημερομηνίας 29.12.2008, την οποία προσβάλλει ως «απόφαση» η Αιτήτρια με την παρούσα Ιεραρχική Προσφυγή αναφέρει τα ακόλουθα:

«Αναφέρομαι στην επιστολή σας ημερομηνίας 7.11.2008, σχετικά με το πιο πάνω θέμα και ενόψει του ότι δεν υπήρξε εμπρόθεσμη παράταση της ισχύος των προσφορών όπως προβλέπεται στον περί της Σύναψης Συμβάσεων (Προμήθειες, Έργα, και Υπηρεσίες) Νόμο του 2006 και των κανονισμών του 2007 (Κ.Δ.Π.201/2007) η Αναθέτουσα Αρχή δεν μπορεί να ενεργήσει σύννομα και

να αποφασίσει για ένα διαγωνισμό προσφορών ο οποίος έχει λήξει και οι όροι του δεν είναι πλέον δεσμευτικοί για κανέναν.

Ως εκ τούτου σας επιστρέφεται η εγγυητική επιστολή με αρ. GRA003658 που επισυνάψατε με την προσφορά σας, απαλλάσσοντας σας από οποιαδήποτε σχετική απαίτηση»

Θεωρούμε ότι από το περιεχόμενο της πιο πάνω επιστολής προκύπτει ότι η Α.Α. πληροφορεί την Αιτήτρια ότι ο διαγωνισμός έχει λήξει. Δεν γίνεται αναφορά ούτε για ακύρωση του εν λόγω διαγωνισμού από την Α.Α. αλλά ούτε ότι απορρίφθηκε η προσφορά της Αιτήτριας, ως οι ισχυρισμοί της τελευταίας. Συνεπώς, δεν μπορεί να προσβάλλεται από την Αιτήτρια απόφαση για ακύρωση του διαγωνισμού και απόρριψη της προσφοράς της, καθότι τέτοια εκτελεστή διοικητική πράξη δεν υφίσταται.

Σημειώνουμε ότι το άρθρο 56(1) του Ν.101(Ι)/2003 προνοεί ότι: *«Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση και ο οποίος υπέστη ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από πράξη ή απόφαση της αναθέτουσας αρχής, που παραβιάζει οποιαδήποτε διάταξη του ισχύοντος δικαίου και προηγείται της σύναψης της σύμβασης, έχει δικαίωμα να ασκήσει ιεραρχική προσφυγή στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών...»*

Η Αιτήτρια με την καταχώρηση της παρούσας Ιεραρχικής Προσφυγής προσβάλλει μεταξύ άλλων και την παράλειψη της Α.Α. να ζητήσει την ανανέωση της προσφοράς της πρώτης αντί να θεωρήσει το διαγωνισμό λήξαντα. Όπως υποστήριξε, υπήρχε έγκυρη απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για παράταση ισχύος της προσφοράς η οποία λήφθηκε εντός του χρόνου ισχύος των προσφορών. Ως εκ τούτου η προεξεταστική ένσταση της Α.Α. περί μη ύπαρξης εκτελεστικής διοικητικής πράξης απορρίπτεται.

Ε. ΘΕΣΕΙΣ ΑΙΤΗΤΡΙΑΣ

1. Η Αιτήτρια ισχυρίστηκε ότι η Α.Α. δεν βασίστηκε στον Κανονισμό 34(5) της Κ.Δ.Π. 201/2007, όπου προνοούνται περιοριστικά οι λόγοι ακύρωσης διαγωνισμού. Η Αιτήτρια επέρριψε την ευθύνη στην Α.Α. η οποία δεν διενήργησε το διαγωνισμό με επιμέλεια

παρόλο που η Αιτήτρια ανανέωσε και παρέτεινε έγκαιρα την προσφορά της, εκδήλωσε άμεσο ενδιαφέρον για το διαγωνισμό και ήταν η μοναδική προσφοροδότρια που υπέβαλε Ιεραρχική Προσφυγή στην πρώτη ακύρωση του εν λόγω διαγωνισμού και η οποία έγινε δεκτή από την Α.Α.Π.

Η Αιτήτρια τόνισε ότι ο Κανονισμός 36(5) προνοεί για απαράδεκτη προσφορά όταν ο προσφοροδότης παραλείπει να συγκατατεθεί, όχι όταν η Α.Α. παραλείπει να παρατείνει την ισχύ των προσφορών. Συναφώς, ο Κανονισμός 36 της Κ.Δ.Π. 201/2007, δεν προνοεί για ακύρωση του διαγωνισμού με την αιτιολογία που ανέφερε η Α.Α.

Επιπρόσθετα, ανέφερε ότι οι υποθέσεις *Χρ. Χριστάκης* και *Peratika Trading Co* δεν είναι σχετικές με την παρούσα υπόθεση και τόνισε τις σχετικές διαφορές της παρούσας υπόθεσης με τα γεγονότα των εν λόγω υποθέσεων (Βλ. τις θέσεις της Αιτήτριας στην προεξεταστική ένσταση της Α.Α.). Πρόσθεσε, ότι σύμφωνα με τη νομολογία το δικαίωμα ακύρωσης δημόσιου διαγωνισμού προσφορών δεν είναι απεριόριστο και το αρμόδιο διοικητικό όργανο είναι υποχρεωμένο να αιτιολογεί την απόφαση ακύρωσης του διαγωνισμού, ώστε να καθίσταται εφικτός ο δικαστικός έλεγχος.

Συνεπώς, όπως τόνισε η Αιτήτρια, συνάγεται ότι στην εξεταζόμενη υπόθεση η Α.Α. δεν θα μπορούσε να επικαλεσθεί λήξη του χρόνου ισχύος των προσφορών από την στιγμή που η ίδια είχε ζητήσει παράταση της ισχύος και το Υπουργικό Συμβούλιο εμπρόθεσμα την ενέκρινε. Επιπλέον, το εάν υπήρξε καθυστέρηση στην υποβολή της πρότασης για παράταση της ισχύος των προσφορών από μέρους της Α.Α. δεν αποτελεί παράλειψη της Αιτήτριας ούτε μπορεί να αποστερήσει τα δικαιώματά της.

Η Αιτήτρια επικεντρώθηκε στην αιτιολογία που έδωσε η Α.Α. ότι «δεν μπορούσε βάσει των εγγράφων του διαγωνισμού να ζητήσει παράταση, διότι τα έγγραφα τάσσουν για 5 τουλάχιστον ημέρες προ της λήξης της προσφοράς». Υποστήριξε ότι αποτελεί λόγο ακύρωσης διότι η συγκεκριμένη πρόνοια των εγγράφων έχει τεθεί προς διασφάλιση και όχι προς βλάβη των δικαιωμάτων των προσφοροδοτών, έτσι ώστε να τους δίδεται η δυνατότητα να μπορέσουν να αποφασίσουν εντός ευλόγου χρόνου το κατά πόσο θα δεχθούν ή όχι την παράταση.

2. Η Αιτήτρια ισχυρίστηκε ότι η απόφαση της Α.Α. είναι παράνομη γιατί δεν τηρήθηκαν τα δέοντα πρακτικά κατά την αξιολόγηση, παραβιάζοντας τον Κανονισμό 11 της Κ.Δ.Π. 201/2007. Η Ε.Α. με επιστολή της ημερ. 4.11.2008 ζήτησε γνωμοδότηση από την αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (το Γενικό Λογιστήριο) κατά πόσον θα μπορούσε να αξιολογήσει τις προσφορές την στιγμή που η έγκριση της παράτασης της ισχύος των προσφορών κοινοποιήθηκε στην Α.Α. μετά τη λήξη της ισχύος των προσφορών. Δεν υπάρχει απάντηση στο διοικητικό φάκελο, καθότι τέτοια απάντηση δόθηκε προφορικά στα γραφεία της τελευταίας σε συνεδρία της. Συνεπώς, ως ισχυρίστηκε η Αιτήτρια, η απόφαση της αρμόδιας αρχής η οποία οδήγησε στο αποτέλεσμα της συνεδρίας της Ε.Α. την 18.12.2008, αποτελεί ουσιαστικά την επιβεβαίωση της απόφασης και/ή γνωμοδότησης της πρώτης που δεν υπάρχει πουθενά στο διοικητικό φάκελο. Ενεργώντας έτσι η Ε.Α., τόνισε η Αιτήτρια, αποστέρησε και από την τελευταία το δικαίωμα να γνωρίζει τους λόγους που απορρίφθηκε η προσφορά της. Άρα η απόφαση της Α.Α. είναι παράνομη γιατί δεν τηρήθηκαν τα δέοντα πρακτικά. Πρόσθετα υποστήριξε ότι με οποιοδήποτε όνομα και αν 'βαπτιστεί' η συνεδρία της Ε.Α. στα γραφεία της αρμόδιας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων δεν παύει να είναι η συνεδρία στην οποία λήφθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση και για την οποία απουσιάζουν πρακτικά κατά αντίθεση με τον Κανονισμό 11 της Κ.Δ.Π. 201/2007.

Η Αιτήτρια επίσης υποστήριξε ότι λείπει η αιτιολογία της τελικής απόφασης της Α.Α. από τα πρακτικά της συνεδρίας της Ε.Α. ημερ. 18.12.2008. Άρα, η επίδικη απόφαση της Α.Α. είναι παράνομη καθότι κατά τη διαδικασία της επαναξιολόγησης δεν τηρήθηκαν τα δέοντα πρακτικά σε αντίθεση με την κείμενη νομοθεσία περί δημοσίων προσφορών.

3. Η Αιτήτρια υποστήριξε ότι η παράταση της ισχύος των προσφορών είναι χρέος της ίδιας της Α.Α. και όχι των προσφοροδοτών. Η Α.Α. ακύρωσε το διαγωνισμό για δικές της παραλείψεις και θυματοποίησε την Αιτήτρια, ενώ η τελευταία συμμορφώθηκε ανανεώνοντας εμπρόθεσμα την προσφορά της.

4. Η Αιτήτρια υποστήριξε ότι παραβιάστηκαν τα άρθρα 50-51 του Ν.158(Ι)/1999, καθότι με την ακύρωση του εν λόγω διαγωνισμού εξαιτίας παρόδου του χρόνου ισχύος των προσφορών πλήττεται η Αρχή της Χρηστής Διοίκησης. Άρα, κατά την εφαρμογή των εκάστοτε νομοθεσιών, οι διοικητικές αρχές οφείλουν να ενεργούν πάντα με γνώμονα

το περί δικαίου αίσθημα ούτως ώστε να αποφεύγονται άτεγκτες, ανεπιεικείς και τελικώς άδικες λύσεις.

Η αρχή της χρηστής διοίκησης συνεπώς προτρέπει για την εφαρμογή της αρχής της επιείκειας ώστε να αποφεύγονται δογματικές ερμηνευτικές εκδοχές όπως η θεώρηση εκ μέρους της Α.Α. ότι *«εφόσον η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου δόθηκε 4 και όχι 5 ημέρες πριν τη λήξη της ισχύος των προσφορών είναι εκπρόθεσμη η έγκριση αυτή»*. Το ότι τα Έγγραφα του Διαγωνισμού δεν είναι *stricto sensu* νόμος, ακόμα περισσότερο όφειλε η Α.Α. να ζητήσει από την Αιτήτρια την παράταση της ισχύος της προσφοράς.

Επιπρόσθετα, η Αιτήτρια ανέφερε ότι η απόφαση της Α.Α. παραβιάζει και το άρθρο 7 του Ν.158(Ι)/1999, διότι η αδικία που υπέστη οφείλεται τόσο στην καθυστέρηση από υπαιτιότητα της διοίκησης όσο και στην παράταση του χρόνου ισχύος των προσφορών λόγω της λανθασμένης απόφασης της Α.Α. Συνεπώς, θα έπρεπε η Α.Α. ακόμα και στην περίπτωση που γινόταν δεκτό ότι της κοινοποιήθηκε η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου μετά την λήξη της ισχύος του διαγωνισμού να είχε ζητήσει από την Αιτήτρια την παράταση του διαγωνισμού και να είχε αξιολογήσει την προσφορά της, δεχόμενη την αναδρομικότητα της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου υπέρ της Αιτήτριας, της οποίας άλλωστε η ισχύς αρχίζει από την έκδοσή της.

Επιπρόσθετα, η Αιτήτρια υποστήριξε ότι είχε δικαίωμα να ερωτηθεί από την Α.Α., 5 ημέρες πριν, ώστε να κρίνει αν θα παρατείνει την προσφορά της εντός δύο ημερών και μόνο αν δεν απαντούσε η προσφορά της θα μπορούσε να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Η Αιτήτρια ως ο μοναδικός έγκυρος προσφοροδότης, είχε δικαίωμα να της ζητηθεί παράταση της Προσφοράς εντός των 5 ημερών και σε περίπτωση που αυτό το ερώτημα της απευθυνόταν 4 ημέρες πριν, είχε επίσης δικαίωμα να παραιτηθεί του δικαιώματος της για 5ήμερη προθεσμία πριν την εκπνοή και να το περιορίσει σε 4 μέρες. Σε αυτό το στάδιο μόνο η Αιτήτρια μπορούσε να δεχθεί ή να απορρίψει το χρονικό περιορισμό του δικαιώματός της. Ήταν δικό της δικαίωμα, όχι της Α.Α.

5. Τέλος, η Αιτήτρια τόνισε ότι ο Νόμος 158(Ι)/1999 και τα Συνταγματικά Δικαιώματα των Διοικουμένων υπέρκεινται των Εγγράφων του Διαγωνισμού. Δεν τίθεται ζήτημα άνισης μεταχείρισης των Προσφοροδοτών αφού η Αιτήτρια ήταν ο μόνος έγκυρος

προσφοροδότης και έτσι η Α.Α. δεν μπορεί να επικαλείται ούτε αποφάσεις περί ανισότητας των προσφοροδοτών ούτε την αδυναμία της να παραβιάσει σαφή όρο του Διαγωνισμού. Παραβίαση μπορούσε να εγερθεί μόνο από αυτόν που θα επηρεαζόταν από αυτήν την παραβίαση, δηλ. της Αιτήτριας, ως του μόνου έγκυρου Προσφοροδότη.

Στ. ΘΕΣΕΙΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ

1. Η Α.Α υποστήριξε ότι ουδέποτε ακύρωσε τον εν λόγω διαγωνισμό και άρα οι νομοθετικές διατάξεις που επικαλείται η Αιτήτρια, δεν εφαρμόζονται. Απέρριψε, επίσης, τον ισχυρισμό ότι οι υποθέσεις *Χρ. Χριστάκης* και *Peratika* (βλ. επίσης πιο πάνω στην προεξεταστική ένσταση) δεν έχουν εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση επειδή δεν υπάρχει σύμπτωση πραγματικών γεγονότων και νομικών σημείων. Μπορεί τα πραγματικά γεγονότα να μην είναι τα ίδια αλλά και στις δύο περιπτώσεις η προδικαστική ένσταση θέτει το θέμα ότι η πράξη την οποία επιδιώκει να ακυρώσει η Αιτήτρια είναι ανύπαρκτη επειδή δεν υπήρχαν σε ισχύ προσφορές. Υποστηρίχθηκε ότι το μόνο επίδικο θέμα της παρούσας Προσφυγής αφορά την επιστολή γνωστοποίησης στην Αιτήτρια ημερ. 29.12.2008 ότι ο διαγωνισμός είχε λήξει.

2. Αναφορικά με τον ισχυρισμό της Αιτήτριας ότι δεν τηρήθηκαν τα δέοντα πρακτικά η Α.Α. απάντησε ότι αυτό δεν ευσταθεί διότι φαίνονται ξεκάθαρα στο διοικητικό φάκελο ότι τηρήθηκαν τα πρακτικά με αντίγραφα όλων των συνεδριάσεων για την υπόθεση. Για την κατ' ιδίαν συνεδρία της Επιτροπής Αξιολόγησης στα γραφεία της αρμόδιας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, στις 18.12.2008, ανέφερε ότι, δεν έγινε συνεδρίαση αλλά συνάντηση. Η διαφορά είναι ουσιώδης. Άλλωστε ο Κανονισμός 11 της Κ.Δ.Π. 201/2007, δεν αναφέρει ότι η Ε.Α. θα πρέπει να τηρεί πρακτικά για κάθε συνάντηση σε σχέση με τις συμβάσεις. Το ότι δεν γίνεται αναφορά στη συνάντηση του Γενικού Λογιστηρίου είναι γιατί η Α.Α. ζήτησε να συμβουλευθεί την αρμόδια Αρχή Δημόσιων Συμβάσεων που έχει συμβουλευτικό ρόλο προς όλες τις Αναθέτουσες Αρχές ενώ η απόφαση παραμένει αρμοδιότητα της Α.Α. Έτσι, η Ε.Α., μετά την εν λόγω συνάντηση, έλαβε την απόφαση, που ήταν σαφής και πλήρως αιτιολογημένη και όχι "ξηρή ακύρωση" όπως ισχυρίζεται η Αιτήτρια.

3. Η Α.Α., υποστήριξε ότι, με την επιστολή της ημερ. 29.12.2008 προς την Αιτήτρια δεν ακύρωσε το διαγωνισμό, απλώς την πληροφορεί ότι, αυτός είχε λήξει, για τους λόγους που εξήγησε και ότι, οι όροι του δεν ήταν πλέον δεσμευτικοί. Άρα, ο ισχυρισμός ότι η Α.Α. *“επαναλαμβάνει την ίδια απόφαση της (δηλαδή την ακύρωση του διαγωνισμού), η οποία κρίθηκε από την Α.Α.Π. ως παράνομη”*, είναι εσφαλμένος.

4. Τέλος η Α.Α. αντέκρουσε τον ισχυρισμό της Αιτήτριας ότι η απόφαση της αντίκειται στα άρθρα 50 και 51 του Ν.158(Ι)/1999 και στην Αρχή της Χρηστής Διοίκησης, γιατί θα έπρεπε η Α.Α. να παραβιάσει σαφή όρο του Διαγωνισμού (συγκεκριμένα τις πρόνοιες της παραγράφου 7.3 Μέρος Α των Εγγράφων που πρέπει να τηρείται). Στην προκειμένη περίπτωση προείχε η πιστή εφαρμογή των όρων, που η Α.Α. τήρησε πιστά.

Ζ. Αφού ακούσαμε τις θέσεις των δύο πλευρών και μελετήσαμε τα σχετικά στοιχεία του Διοικητικού Φακέλου καταλήγουμε στα ακόλουθα:

Καταρχήν, διασαφηνίζουμε ότι το θέμα που εξετάζουμε στην παρούσα υπόθεση αφορά την πράξη της Α.Α. να θεωρήσει το διαγωνισμό λήξαντα και να μην ζητήσει ανανέωση της ισχύος της προσφοράς των προσφοροδοτών. Ως εκ τούτου οι οποιοδήποτε ισχυρισμοί που ηγέρθησαν από την Αιτήτρια για απόρριψη της προσφοράς της και ακύρωση του διαγωνισμού από την Α.Α. είναι ανεδαφικοί και δεν ανταποκρίνονται στα πραγματικά γεγονότα της υπόθεσης.

Από τα γεγονότα προκύπτει ότι, παρόλο που η ισχύς του διαγωνισμού παρατάθηκε για ένα μήνα, ήτοι μέχρι τις 28.9.2008, η Α.Α. απέστειλε πρόταση στις 10.9.2008 προς το Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση παράτασης της ισχύος των προσφορών για ακόμη τρεις μήνες, ήτοι μέχρι τις 28.12.2008. Στις 23.9.2008 η Ε.Α. αποφάσισε να μην απευθύνει ερώτημα προς τους προσφοροδότες για παράταση της ισχύος των προσφορών τους (σύμφωνα με το εδάφιο 7.3, παράγραφος 2 και 3), καθότι μέχρι εκείνη την ημερομηνία δεν υπήρξε οποιαδήποτε ενημέρωση από το Υπουργικό Συμβούλιο για παράταση της ισχύος της προσφοράς. Το Υπουργικό Συμβούλιο στις 24.9.2008, 4 ημέρες πριν την λήξη του διαγωνισμού, ενέκρινε την αιτούμενη παράταση, απόφαση η οποία κοινοποιήθηκε στην Α.Α. στις 8.10.2008. Παράλληλα, στις 18.12.2008 η Ε.Α.

αποφάσισε να μην προχωρήσει στην επαναξιολόγηση της εξεταζόμενης προσφοράς με αρ. 03/2008 επειδή έκρινε ότι οι προσφορές δεν τελούσαν σε ισχύ.

Σύμφωνα με το εδάφιο 7.3, παράγραφος 2 και 3 – Μέρος Α των Εγγράφων του Διαγωνισμού, Οδηγίες προς Οικονομικούς Φορείς, προνοούνται τα εξής:

«1. Η ισχύς των προσφορών είναι δυνατό να παραταθεί, εφ' όσον ζητηθεί από την Αναθέτουσα Αρχή, σύμφωνα με τον Κανονισμό.

2. Αν προκύψει θέμα παράτασης της ισχύος των προσφορών, η Αναθέτουσα Αρχή θα απευθύνει ερώτημα προς τους συμμετέχοντες, τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από τη λήξη ισχύος των προσφορών, αν αποδέχονται την παράταση για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Οι συμμετέχοντες οφείλουν να απαντήσουν μέσα σε δύο (2) ημέρες και σε περίπτωση άρνησης τους να παρατείνουν την ισχύ της Προσφοράς τους, αυτή θα απορρίπτεται ως απαράδεκτη.»

Σύμφωνα με τον πιο πάνω όρο, από τη στιγμή που η λήψη απόφασης από το Υπουργικό Συμβούλιο για παράταση ισχύος των προσφορών έλαβε χώρα τέσσερις (4) μέρες πριν τη λήξη του διαγωνισμού, η Α.Α. δεν θα μπορούσε εκ των υστέρων (αφού η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου θα είχε αναδρομική ισχύ) να ζητήσει ανανέωση της προσφοράς της Αιτήτριας. Κάτι τέτοιο θα παραβίαζε τους ίδιους τους όρους του διαγωνισμού οι οποίοι έθεσαν ως προθεσμία στην Α.Α. να απευθύνει ερώτημα προς τους οικονομικούς φορείς αν αποδέχονταν την παράταση της ισχύος της προσφοράς τους τουλάχιστον πέντε (5) μέρες πριν από τη λήξη ισχύος των προσφορών.

Είναι πάγια νομολογημένο ότι η διακήρυξη προσφορών αποτελεί πράξη κανονιστικού περιεχομένου και η παράβαση των όρων της συνεπάγεται ακυρότητα (Βλ. Σ.τ.Ε. Υπόθεση 531/49). Η διακήρυξη της δημοπρασίας συνιστά το νομικό πλαίσιο της και δεσμεύει τόσο τη διοίκηση, όσο και τους προσφοροδότες. Η παράβαση ουσιωδών διατάξεών της, που αποβλέπουν στην ουσιώδη εξυπηρέτηση του σκοπού που επιδιώκεται με τη δημοπρασία, οδηγεί στην ακυρότητα του αποτελέσματος της δημοπρασίας (Βλ. Ανδρέας Παραέτης ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, Υπ. Αρ. 679/92 ημερ. 31.1.97, Σ.τ.Ε. Υπ. 668/74, Αιμίλιος Έλληνας & Σία Λτδ. ν. Υπουργείου Οικονομικών και Άλλου, Υπ. Αρ. 64/89, ημερ. 27.1.90, Λουκής Π. Λουκαΐδης Λίμιτεδ ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, Υπ. Αρ. 549/88, ημερ. 10.3.90).

Στην προκειμένη περίπτωση, προείχε η πιστή τήρηση και εφαρμογή των όρων του Διαγωνισμού, τους οποίους η Α.Α. τήρησε πιστά. Συνεπώς η Α.Α. δεν θα μπορούσε να ζητήσει ανανέωση της ισχύος της προσφοράς της Αιτήτριας, αφού παρέμειναν μόνο τέσσερις (4) μέρες και όχι πέντε (5) που προνοούσε ο σχετικός όρος του Διαγωνισμού, καθότι τέτοια πράξη θα ήταν παράνομη. Διαφωνούμε με τον ισχυρισμό της Αιτήτριας ότι θα μπορούσε η Α.Α. να ζητήσει ανανέωση της ισχύος της προσφοράς της στις τέσσερις (4) μέρες αντί στις πέντε (5), καθότι η Α.Α. πρέπει να συμμορφώνεται τόσο με τους κανονισμούς όσο και με τους όρους του διαγωνισμού που η ίδια προσδιόρισε. Επομένως, κρίνουμε ότι ορθά η Α.Α. πληροφόρησε την Αιτήτρια ότι δεν θα μπορούσε να ενεργήσει σύννομα και να αποφασίσει για ένα διαγωνισμό προσφορών ο οποίος έχει λήξει και οι όροι του οποίου δεν ήταν πλέον δεσμευτικοί για κανέναν. Στην περίπτωση όμως που διαφαινόταν ότι η Α.Α. άφησε σκόπιμα το διαγωνισμό να εκπνεύσει ίσως η κατάληξη μας να ήταν διαφορετική.

Ενόψει όλων των πιο πάνω αποφασίζουμε ομόφωνα ότι η Ιεραρχική Προσφυγή 8/2009 απορρίπτεται, η δε προσβαλλόμενη πράξη της Α.Α. να μην ζητήσει ανανέωση της ισχύος της προσφοράς της Αιτήτριας επικυρώνεται.

Δεν επιδικάζονται έξοδα επί της διαδικασίας.